

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

215. An sit licitum viro postquam seminavit, & retraxit membrum à vulva tangere pudenda vxoris, vt ipsa seminet? Et an hoc etiam facere possit vxor suis manibus propriis? Idem dici debet de tactu ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

acus cuspidem admittat : ergo semen , quod postea mulier fundit , nec intrat utrum , nec prodest ad generationem , Vide me ipsum alibi.

Alibi in Resolutionibus not. præterita.

6. Sed stando in opinione quam adducit Caramuel , eius Corollaria non carent difficultate , quia aliquis posset dicere ; mulier vxorata , quæ remanet valde irritata , & tactibus se prouocat ad seminandum , complet copulam sibi licitam , ac si actu cum marito seminare , quia abuteretur semine ad generationem ordinato : Sed tunc non esse seminis abusus , ergo nullum est peccatum ; etenim ea seminatio cum sequatur paulò post copulam est copulæ complementum , eamque perficit . Ratio est , quia impertinens est ad generationem quomodo femininum semen in utrum recipiatur , aut à feminariis vas in utrum fluat , siue copula siue manu conficitur ; sufficit enim recipi in utrum paulò post seminationem viri , vt sequatur generatio : Sicuti quomodocumque vitile semen intret utrum , semper sequetur generatio , vt patet cum generatio sit opera dæmonis incubi : Ergo , &c.

7. Sed meretrix , si postquam Amasius seminauit , libidine irritata remansit , non potest tactibus se prouocare ad seminandum , quia non complet copulam sibi licitam , immò prohibitam ; Ergo tactibus se prouocando aliam speciem libidinis incipit , & perficit , nempe mollitiei ; Ergo tenetur illam in confessione explicare .

Sup. hoc in tom. I. tr. 7. Ref. 128. in fine. & in Ref. 133. 134. 135. 136. & 163. §. Quarto secundo.

8. Nota verò hic obiter , quod ego olim docui circumstantiam patientis in peccato sodomie non debere in confessione explicari ; sed sufficere , quòd penitens dicat , exercui bis , vel ter sodomiam . Sed Caramuel *vbi supr. à num. 1189.* asserit , quòd hæc sententia vt probabilis , supponit primò virum , aut feminam patiendi delectari , & se delectando initium pollutionis habere . Secundo pollutionem completam , & inceptam , esse eiusdem speciei , nec debere penitentem exprimere . An tantum ceperit , an compleuerit ; tertio pollutionem tactibus alienis procuratam , sodomiamque non differre specie , sed tantum materialiter , & modaliter , sicut pollutio habita tactu manuum , aut tactu femorum , Porro ista tria debet supponere qui nolit actionem à passione in sodomia distinguere : Vnde Diana qui de primo , & secundo nihil dicit , & tertium negat , asserere , siue consequentia non potest circumstantias agentis , & patientis non debere in confessione explicari . Ita Caramuel .

9. Sed nostram sententiam præter Leonem sequuti sunt me citato Lupus , Bordonus , Machadus , Zambellus , Ghilinus , Iuniparus , Gesualdus , Pontius , Mazzuchellus , Serius , Roccaful , Tongus , Possentius , Remigius , Verticelli , & Thomas Hurtadus .

10. Septemdecim itaque Doctores nostræ sententiæ adhærent , & pauci contrariam tenent . Et probatur hæc opinio , quia agens , & patiens in peccato sodomie concurrunt ad idem scelus & ad eandem pollutionem & copulam per modum vnius causæ : Ergo eadem speciem malitiæ ab utroque contrahitur : sic eandem speciem adulterij contrahit solutus ac coniugata , vel coniugatus ac soluta , quia ambo per modum vnius concurrunt ad frangendum matrimonij legem ; sicut agens , & patiens sodomita ambo per modum vnius causæ concurrunt ad frangendum legem copulæ naturalis , sic eadem speciem homicidij est in tenente occisum ne fugiat , ac in vulnerante .

11. Probatur secundo , quia pollutio non addit nouam speciem malitiæ supra copulam sodomiticam aut fornicariam , sed est pars copulæ : ergo sicuti agens non tenetur explicare se pollutum vel non

pollutum ; plerumque enim sodomita , aut fornicator non seminat , quod vtrique explicandum esset , si pollutio adderet malitiam specie diuersam supra copulam : Ita neque patiens tenetur explicare se fuisse patientem ; Consequentia patet , etenim enim ex Lugo tenetur explicare se patientem , quia explicandum sibi est , se non pollutum ; sed agens non tenetur explicare se patientem , quia explicandum sibi est , se non pollutum , sed agens non tenetur explicare se non pollutum , quando non seminat , ergo neque patiens (dicendo se patientem) debet explicare se non pollutum .

12. Confirmatur ; Nam pollutio in agente est pars copulæ , neque enim est quid diuersum à copula , sed ab illa distinguitur , vt pars à toto ; Ergo in copula fuisse , vel non fuisse pollutionem sequantur est circumstantia aggrauans , vel minuens intra eandem speciem : Sed circumstantia minuens , vel aggrauans intra eandem speciem non sunt explicanda : Ergo neque explicandum est se passum , vel non passum pollutionem in ea copula , & sic se fuisse patientem , vel agentem .

13. Quod autem pollutio sit pars copulæ patet , quia copula non dicitur consummata nisi sequatur seminatio seu pollutione intravas , ergo est pars completus , & perficiens copulam .

14. Dicendum est itaque eandem malitiam specificam habere peccatum agentis , & patientis : licet fornicatio cum soluta eandem specie malitiam habeat tam ex parte viri agentis , quam ex parte femine patientis .

Alias etiam rationes adducunt citati Doctores , quas ego alibi adduxi .

RESOL. CCXV.

An sit licitum viro postquam seminauit , & reuertit membrum à vulua , tangere pudenda vxoris , vt ipsa seminet ?

Et an hoc etiã facere possit vxor suis manibus propriis . Idem dici debetur de tactu membri genitalis ante ea vulua sua vxoris ad hoc , vt vxor seminet .

Et notatur non peccare mortaliter maritum , si in ipso actu seminationis non expectat seminationem vxoris , licet possit , effuso semine , copulam continere , vt femina seminet .

Item , quod femina satisfacit sua obligationi , si viro exigenti debitum præstet vsum sui corporis , reuertens tamen animum ad alia , ne natura exciteur .

Item , quod incepta copula per solam delectationem , si vxorati illam ex iusta causa non consummari , non peccant mortaliter , nec venialiter , si nisi periculum pollutionis , v. g. ne salua noceatur , vel si coniugati , quod coniugati sint pauperes , & multos filios habeant , &c. ? Ex part. 10. tract. 13. & Misc. 3. Resol. 42.

§. 1. **C**ausus potest accedere ; & ad illum affirmatiuè responderet Carolus de Baucio , de Miscell. casuum conscientie , tom. 2. opus. 1. 988. quia potest sine peccato id facere vxor suis manibus , quia non est pollutio , sed perfectio copulæ coniugalis , & licet seminatio mulieris non sit necessaria ad generationem , tamen satis iuuat : ergo si licet vxori huiusmodi tactus ad hoc , vt seminet , licet etiam viro , vt id præstare possit suis manibus in potendis suæ vxoris . Et ratio à priori est , quia etenim hoc non est prohibitum vxori , vt id faciat suis manibus , quatenus est licite consummatio copulæ iam inchoata à viro intrà vas naturale ; ergo parum refert , quod ista consummatio copulæ iam inchoat à viro intrà vas naturale .

naturale cum suo membro naturali, perficiatur ex parte vxoris manibus propriæ mulieris, vel manibus proprij viri, eo magis cum tactus inter coniuges etiam in partibus pudendis non sit culpa mortalis, etiam si non fiat in ordine ad culpam, secluso periculo pollutionis: sed in hoc casu est licita pollutio, cum non sit aliud nisi perfectio copulæ inchoatæ à viro: ergo non est maior ratio cur fit licitus vxori, & non viro huiusmodi tactus ad finem vt perficiatur copula coniugalis: idem dici debet de tactu membri genitalis ante os vulvæ suæ vxoris ad hoc vt vxor seminet, nempe non esse peccatum mortale secluso periculo pollutionis viri extra vas naturale feminae, quia iste tactus inter coniugatos non est copula lethalis: potest etiam vir postquam feminavit continuare copulam donec vxor seminat. Hucvique Baucius.

tactibus irritantem vxorem ad venerem scientem ob id præmariturius feminam seminare?
Et an mulier satisfaciat suæ obligationi si viro exigenti præstet quidem vsum corporis sui, animum tamen ad alia conuertat, ita vt natura non excitetur?
Et deducitur, quod sterilis, quæ certo nouit se non seminaturam; potest actum coniugalem exercere tam petendo, quam reddendo?
Ex quibus etiam inferatur decisio illius dubij, scilicet, quando matrimonium dicatur consummatum? Ex part. 5. tr. 14. & Misc. 2. Ref. 37.

§. 1. **A**ffirmatiuè responderet Petrus Ochagavia de Sacr. tr. 5. de matr. q. 2. n. 13. vbi sic ait. Respondetur esse peccatum mortale in eo, quod vir prius seminet, & non expectet seminationem feminae, & sic contra faciet feminam, grauius delinquet. Patet prima pars responsi, & secunda etiam, quia vtriusque semen actiue requiritur ad generationem. Ergo ne generatio impediatur, & ne vnus semen profusus amittatur, aliud necessariò continuata copula expectandum est, & hoc etiam in sterilibus, ne violentur ordo naturæ. Ita ille, probabiliter quidem.

2. Verùm contrariam sententiam non minùs probabiliter defendit Sanchez de matr. tom. 3. lib. 9. disp. 17. n. 9. vbi firmat non esse necessarium vtriusque coniugem seminare simul, quare dum vir semen effundit, minimè tenetur feminae estusione expectare, quia femineum semen nec esse necessarium, nec actiue ad generationem concurrere, docent aliqui. Ex quibus deducitur non esse reum culpæ lethalis virum tactibus irritantem Venerem, scientem se ob id præmariturius femina seminare.

3. Sed licet hæc opinio, vt dixi, sit probabilis, oritur tamen ex illa pulchra difficultate, videlicet an mulier satisfaciat suæ obligationi, si viro exigenti præstet quidem vsum corporis sui animum tamen ad alia conuertat, ita vt natura non excitetur. Videri enim possit non satisfacere, primò quia si vxor debitum coniugale exigat, maritus tenetur se se excitare, illud vt reddat, ergo, &c. Secundò vir habet potestatem in corpus mulieris in ordine ad generationem, ergo petente vsum corporis vxoris, ea debet subseruire aptè ad generationem, quod non potest præstare absque aliqua naturæ concitatione. Tertio aliàs semen virile suo fine frustrabitur. Attamen Ioannes Præpositus, vir quidem doctus, ex Societate Iesv, in 3. part. D. Thom. quæst. 6. de bono matr. disp. 4. num. 35. docet non esse improbabile satisfacere, & sufficere, si vsum valis naturalis tribuat, nam eo ipso congressus est aptus ad generationem, quantum ex parte actus & modi. Confirmatur. Sterilis, quæ certo nouit se non seminaturam, potest actum coniugalem exercere, tam petendo, quam reddendo, quod tamen minimè liceret, si viro seminante requireretur vt mulier sese ad seminationem excitaret, atque aded in illum finem teneretur cum naturæ excitatione marito subseruire. Vnde verisimile est mulierem coniugatam, cui non placent actus venerei, posse in reddendo debito animum ad alia conuertere; & sic remanere frigidam, quod potest ex his colligi; quæ tradunt varij, scilicet semen femineum non omnino requiri ad generationem, nam concitatio naturæ solum videtur requiri ad seminationem; non potest tamen mulier ita se gerere ex intentione impediendi generationem. Ita Præpositus, qui respondit ad argumenta. Et ad primum allatum dicit disparatam esse rationem viri & feminae, quod vir non possit sine aliqua corporis concitatione actum coniugalem exercere. Vnde mitum non est, quod ad reddendum debitum teneatur naturam excitare, mulier

Sup. hoc in Ref. præterita §. Nota tamen. & supra in Ref. fol. 187. §. 3. in fine, & in tom. 8. tr. 6. Ref. 20. §. Quarto tertio, paulo post initium.

Sup. hoc in Ref. 1. not. præterita, & in eodem §. ad medium.

Sup. hoc supra ex Ref. 163. lege doctrinam eius §. vlt.

Sup. hoc in duabus Ref. præcedentibus, & in rom. 8. tr. 6. Ref. 20. §. Quarto tertio.

In Ref. quæ hic est in to. 8. tr. 6. Ref. 20. §. Quarto tertio.

Sup. hoc in Ref. seq. & in aliis eius primæ annot.

Sup. hoc in Ref. not. præterita, §. Sed licet.

Sup. contento in hoc §. vlt. supra in Ref. 187. §. Nota etiã, & in Refol. 202. §. Et ex his, & in Ref. fol. 205. 206. & 209.

2. Confirmari potest hæc opinio auctoritate Leandri de Sacram. tom. 2. tract. 9. disp. 33. quæst. 4. 1. & Martini de San Ioseph in Mon. Confess. tom. 1. lib. 1. tract. 51. de Matrim. num. 8. vbi me citato, sic ait. Si el marido acobò primero con el acto de la generacion, por ser mas robustos los varones, es sententia muy probable la que dize, que puede la muger tambien tener su acto consumado, prouocandose con tactos: porque esta no es polucion, sino acabar la copula, y moralmente es vn mismo; sino fuera verdadera esta opinion quedaran las mugeres casi siempre en euidentiſſimo peligro de pecar mortalmente, condenandolas à detener el curso de la naturaleza, irrita ya con el mismo acto. Y lo que mas fauorece esta opinion, siendo mas probable, que es necesario ei semen de las mugeres para la generacion, esta casi sucediera. Ita ille; qui plures alios citat. Sed ego recessi ab opinione, in part. 9. ex rationibus adductis à Magistro Texeda, & nunc contra Baucium recedo: vnde in Editionibus Antuerpianis meritò opinio Baucij fuit abrafata ab Operibus Sanchez, & Hurtadi; & scio hanc sententiam malè olere penes Sacram Congregationem Indicis, sicut & alia opinio, quam ex Sanchez tanquam probabilem adducit Baucius, quæst. 108. quæ etiam inuenitur delera in impressione Antuerpiana.

3. Nota tamen, hic obiter contra Hurtadum, & Ochagauiam, non peccare mortaliter maritum si in ipso actu seminationis nõ expectat seminationem vxoris, itaque non tenetur expectare licet possit etiam effuso semine copulam continuare vt femina seminet. Itame citato docet Leandrus, vbi supra, quæst. 40. qui etiam, quæst. 48. me citato docet quod mulier satisfaciat suæ obligationi, si viro exigenti debitum, præstet vsum sui corporis, concitens tamen animum ad alia, ne natura excitetur?

4. Nota etiam, quod rectè me citato obseruat Martinus vbi supra n. 10. sic asserens: Despues de començada la copula por sola delectacion, si la dexan los casados sin consumarla, no peccaran mortalmente, como no aya peligro de polucion: porque el començarla fue, como tenet, actos, quæ los casados no les son illicitos. Y auno no ferà lo dicho pecado venial, como el dexar la copula, sea por justa causa de no dañar, la salud, ò per ser pobres los casados, y tener muchos hijos: que en estos casos, y otros iustos, començando la copula, vt sedent concupiscentiam, la pueden dexar sin algun pecado.

RESOL. CCXVI.

An vnus ex coniugibus, si potest non expectat alterius seminationem, committat peccatum mortale?
 Ex quo deducitur non esse reum culpæ mortalis virum